

ประกาศสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เรื่อง แนวปฏิบัติเพื่อการจัดการคุณภาพข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในฐานะองค์กรผู้ผลิตข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของประเทศ และเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินงานด้านสถิติตามหลักวิชาการ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพข้อมูล โดยได้จัดทำนโยบายคุณภาพข้อมูล (Data Quality Policy) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการข้อมูลของสำนักงานให้มีคุณภาพ พร้อมกำหนดกรอบการจัดการคุณภาพข้อมูลที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานสถิติทางการ (The Fundamental Principles of Official Statistics: FPOS) และหลักปฏิบัติเพื่อการจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย (Thailand Code of Practice: TCoP) ตามประกาศสำนักงานสถิติแห่งชาติ เรื่อง นโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ หมวดที่ ๔ การจัดการคุณภาพข้อมูล

เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วน ถูกต้อง พร้อมใช้งาน เป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อการจัดการคุณภาพข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และเป็นกรอบในการจัดทำเครื่องมือสำหรับกำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพข้อมูล โดยให้การจัดการคุณภาพข้อมูลสถิติยึดตามแนวปฏิบัติในการจัดการคุณภาพข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และให้การจัดการข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลสถิติยึดตามแนวปฏิบัติของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้คณะทำงานบริการข้อมูลด้านคุณภาพ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้การสนับสนุนให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙

(นายเอกพงษ์ หริ่มเจริญ)

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

แนวปฏิบัติเพื่อการจัดการคุณภาพข้อมูลสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำแนวปฏิบัติในการจัดการคุณภาพข้อมูลสถิติ โดยยึดหลักการพื้นฐานของสถิติทางการ (Thailand Fundamental Principles of Official Statistics: Implementation Guidelines) และหลักปฏิบัติเพื่อการจัดการคุณภาพสถิติทางการประเทศไทย (Thailand Code of Practice) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางสำหรับหน่วยงานในการดำเนินงานด้านการจัดการคุณภาพข้อมูลสถิติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลสถิติมีคุณภาพ ครบถ้วน ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเวลา และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลในทุกภาคส่วน การดำเนินงานด้านสถิติจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการคุณภาพข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อการจัดการคุณภาพข้อมูลสถิติยึดถือหลักปฏิบัติสำคัญ ๕ ประการ ดังต่อไปนี้

หลักปฏิบัติที่ ๑ : ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ (Relevance)

- ๑.๑ มีการหารือกับกลุ่มผู้ใช้หลัก เพื่อให้ได้สถิติที่ตรงตามความต้องการ
- ๑.๒ มีขั้นตอนการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการใช้ข้อมูลสถิติของผู้ใช้
- ๑.๓ มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ข้อมูล

หลักปฏิบัติที่ ๒ : ความถูกต้องแม่นยำและเชื่อถือได้ (Accuracy and Reliability)

- ๒.๑ มีการประเมินและตรวจสอบความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ (ข้อมูลดิบ) ข้อมูลที่เกิดระหว่างการประมวลผล/การวิเคราะห์ และข้อมูลที่เผยแพร่
- ๒.๒ มีการตรวจสอบคุณภาพงานผลิตสถิติและนำผลมาพัฒนาการสำรวจครั้งต่อไป
- ๒.๓ มีคู่มือที่อธิบายขั้นตอนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามมาตรฐานที่ยอมรับ

หลักปฏิบัติที่ ๓ : ความเหมาะสมของเวลาและการตรงต่อเวลา (Timeliness and Punctuality)

- ๓.๑ มีปฏิทินการเผยแพร่สถิติ พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- ๓.๒ เผยแพร่สถิติตรงตามแผน/คาบเวลาที่กำหนด
- ๓.๓ ก่อนทำการเผยแพร่ข้อมูล: มีการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยคำนึงถึงความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

หลักปฏิบัติที่ ๔ : ความสอดคล้องและสามารถเปรียบเทียบได้ (Coherence and Comparability)

- ๔.๑ มีการตรวจสอบว่าข้อมูลจากแหล่งเดียวกันมีความสอดคล้องกัน
- ๔.๒ มีการผลิตสถิติที่สามารถเปรียบเทียบข้ามช่วงเวลาได้ หากเปรียบเทียบไม่ได้มีคำอธิบายไว้อย่างชัดเจน
- ๔.๓ มีการผลิตสถิติตามคำนิยาม การจัดจำแนกที่สอดคล้องตามมาตรฐาน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบได้
- ๔.๔ มีการชี้แจงชัดเจนเมื่อนำเสนอข้อมูลจากหลายแหล่ง

หลักปฏิบัติที่ ๕ : การเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย (Accessibility)

- ๕.๑ มีการเผยแพร่ข้อมูลสถิติในรูปแบบที่พร้อมนำไปใช้งาน
- ๕.๒ มีการเผยแพร่และสื่อสารสถิติผ่านช่องทางที่สะดวกทันสมัย และมีการปรับปรุงเป็นประจำ
- ๕.๓ มีศูนย์บริการข้อมูล เช่น Call Center, Information Service ที่มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถตอบคำถามและอธิบายผลผลิตทางสถิติได้

- ๕.๔ มีนโยบายที่ชัดเจนในการให้บริการขอข้อมูลที่ไม่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชน และประกาศให้ผู้ใช้ทราบ
- ๕.๕ มีการเผยแพร่หรือให้บริการสถิติแก่ผู้ใช้ทั้งหมดอย่างเท่าเทียมกัน
- ๕.๖ มีข้อกำหนดหรือข้อตกลงในการเข้าถึงข้อมูลระดับย่อย สำหรับบุคคลากรทั้งภายในและภายนอก
- ๕.๗ มีการจัดทำคำอธิบายข้อมูล (metadata) ตามมาตรฐานและพร้อมให้บริการ
- ๕.๘ มีการจัดทำเอกสารแสดงระเบียบวิธี (เช่น กรอบแนวคิด คำนิยาม ขอบเขต แหล่งข้อมูล) วิธีการ หลักการ หรือกฎเกณฑ์ และเผยแพร่ต่อสาธารณะ

แนวปฏิบัติในการจัดการคุณภาพข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำแนวปฏิบัติในการจัดการคุณภาพข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลสถิติ โดยอ้างอิงเกณฑ์การประเมินคุณภาพข้อมูลของ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางสำหรับหน่วยงานในการดำเนินการจัดการคุณภาพข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพ ครบถ้วน ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเวลา และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลในทุกภาคส่วน การดำเนินงานด้านสถิติจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการคุณภาพข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลสถิติยึดถือหลักปฏิบัติสำคัญ ๕ ประการ ดังต่อไปนี้

หลักปฏิบัติที่ ๑ : ความถูกต้อง และสมบูรณ์ (Accuracy and Completeness)

- ๑.๑ มีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- ๑.๒ มีกระบวนการหรือเครื่องมือตรวจสอบจุดผิดพลาดของข้อมูล
- ๑.๓ มีการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล
- ๑.๔ มีวิธีเก็บข้อมูลมีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ และไม่สร้างข้อมูลที่มีอคติ
- ๑.๕ มีการระบุค่านิยามและลักษณะข้อมูลที่ต้องการ

หลักปฏิบัติที่ ๒ : ความสอดคล้องกัน (Consistency)

- ๒.๑ มีการเก็บข้อมูลภายใต้มาตรฐานข้อมูลเดียวกันหรือมาตรฐานข้อมูลที่สอดคล้องกันทำให้สามารถใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันได้
- ๒.๒ มีการตรวจสอบรูปแบบข้อมูลภายในชุดข้อมูลเดียวกัน
- ๒.๓ ข้อมูลมีความเชื่อมโยงและไม่ขัดแย้งกัน
- ๒.๔ มีการใช้กฎ วิธีการตรวจวัดที่สอดคล้องกันทั้งหน่วยงาน รวมถึงหน่วยงานภายนอก
- ๒.๕ มีการกำหนดบทบาทและผู้รับผิดชอบข้อมูลมีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

หลักปฏิบัติที่ ๓ : ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ (Relevancy)

- ๓.๑ ข้อมูลตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานและตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน
- ๓.๒ มีผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ และมีการปรับปรุงคุณภาพให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

หลักปฏิบัติที่ ๔ : ความเป็นปัจจุบัน (Timeliness)

- ๔.๑ ข้อมูลมีการเผยแพร่ ส่งต่อตรงเวลา
- ๔.๒ ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบัน
- ๔.๓ ข้อมูลมีการเผยแพร่ข้อมูลในเวลาที่เหมาะสม
- ๔.๔ มีการจัดทำปฏิทินเผยแพร่ข้อมูล

หลักปฏิบัติที่ ๕ : ความพร้อมใช้ (Availability)

- ๕.๑ ข้อมูลถูกจัดในรูปแบบที่พร้อมนำไปใช้งาน และเหมาะสมกับผู้ใช้งาน
- ๕.๒ มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ โดยผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกตามสิทธิที่เหมาะสม
- ๕.๓ ข้อมูลสามารถอ่านด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้
- ๕.๔ มีคำอธิบายข้อมูลที่ชัดเจน
- ๕.๕ มีคำอธิบายขั้นตอนการขอข้อมูลที่ไม่เผยแพร่